Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛОН

Советски Союза коммунисташ, беррига къахьегамхой! Чlоагl а е, дегIа а йоалае КПСС XXVII съезда новаторски уйла!

Советски Союза кхаьхьегамхой! Халкъа боахам дегIабоалабеча хаьдда доккхий дика хувцамаш дергда вай! Дикагlча тайпара вIашtлехьаяккхаи эффективность йолаши экономика сихха дегIа-йоалаелга лалашдергда вай!

(КПСС ЦК Тlахьехамаш тlара).

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 24 АПРЕЛЬ, 1986 ШУ. ★ № 49 (7240). ★ Мах 3 кеп.

КРЕМЛЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

Миллионний революционни творчествен кхоачаш хул Ленина хьехами тlулакхи. Владимир Ильича — халкъа бакъ цlи деррига адамий яраз бахьан лоаттабеча кьонсамех котало йоаха байреях а хинна дагlеш. Марксей Энгельсей тlулакх генальни дlахоьош волча цо болхлой болам кийгIир социалистически революцин сценалин хьалхарни периодан тlемеи машареп проблемаш уйлаб Iидма системага, В. И. Ленина, Советски Союза Коммунистически парти, дунен тlа эгlара хьалхара социалистически пачхьалкхе хьалъа цуи йоазонча тlара дунен халкъашта корадоаела хlанзарча заман кертерча дешашта дола жоп.

Бакъ васкеташта тешаме хиларх бизза ба КПСС болх. Парте XXVII съезда решеней кхоачашъеш советски наха тlоьа низи кьинаш лех В. И. Ленина произведенеш тlара. КПСС Программа тlа белгалдоаккхаш ма хилара, исторически дегIаахара нердава эташе вай партена, советски халкъа ше ма дарра хьалхара от социалистически общество массе а дакъе эргалькхха тоьара, коммунизмагахьа дlахо дlахьалхашна доьлара цуи таронехи гlойлехи цхьа а биззагIеи эффективнеIеи пайда эцара декхар.

Мохк социально-экономически дегIабоалабелета сихдара тlехь баьрнача кьосса-ма хьале дездир соьветски наха В. И. Ленин вай 116 шу дуза дн. 22 апреле съездий Кремлевски Двореце хlидар цу дегача денна хетаяь торжественни заседани.

Ухраза гулбелар Москвани Подмосковьи производственне хьалхалаттараш, КПСС ветеранаш, партийни, советски, общественни организацей викалаш, Iилман культураи деятелаш, Советски Гергарчарна Нисий flуковIа. Цига бахьнаб доозол арахьара меххий дипломаташ, доазол дехьара хьаший.

17 сахьат дашлад. Торжественни заседане дакъа лоаттараша тlоарни тоьара дакъа-ьа буьу новиьсотий М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, Л. И. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, КПСС Централни Ревизионни комиссе председателть Iи В. Капитонов.

Президиуме иштта ва Афганистана Хьалха демократически парте ЦК Политбюро член, Афганистана Демократически Республика Министрий Совета Председатель С. А. Кешманд.

Ухраза ба СССР Лахехьарча Совета Президиумеи СССР Министрий Советен председателн замместителаи, КПСС ЦК-ГIан-МК секретараш, ленински парте ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, цIихеза Iилманхой, культура деятелаш, военачальникаш, общественни организацей викалаш.

Торжественни заседани хьайийлар КПСС ЦК Политбюро членалла канддидата, КПСС МГК хьалхарча секретара Б. Н. Ельцина.

«Дегlаахар сихдара стратеги — ленинизма тlулакх дlадахьар» яха доклад йнр КПСС ЦК Политбюро члена, СССР арахьарча тlулахний министра Э. А. Шеварднадзе.

Торжественни заседане дакъа лоацараша дог тlоздаьина, хьал а гlайтта «Интернационал» доаних.

Цул тlехьарча йоаниа дезача ден концерт хилар.

(ТАСС).

ДЕГIААХАР СИХДАРА СТРАТЕГИ—ЛЕНИНИЗМА ГIУЛАКХ ДIАДАХЬАР

В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 116 шу дизара хетаяьча торжественни заседане новкъоста Э. А. Шеварднадзе яь доклад

Новиьсотий!

Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа безам ба къаьстта цунах, цун балхахи тlехьаленахи дунца. Бакъда, Ленина вахарах дукьехха а дешнаш дийца тарлуш. Воашта дагадар ала дикагIйола способ я тlулакхашцен дендарашцен цун хьокхама, цун васкеташта тешаме хилар. Иштта я боьхонца волча хlара ленинца йола цаI мара йоаца критерий.

Дагавахара лагIаш памятник тlа долха лагIаш дац, Ленински уйла тlоргIаеш юкъейоалаеча, таханенца юзача хана кхоанена вуг цар. Дlахьалхашца долхаш, вай кlеларгIа хетабу ленински идей лаьсIдуш боаца яна.

Из них Ленина беннаб цун дахьено — Россе. Халкъа бунтарийн декабристий, Ломоносовен Радищевен, Пушкинен Гоголев, Чернышевскен Герценен, Достоевскен Толстойн Россе, народовольцийн хьалхарча марксистийн Россе. Ленина феномен цийъъ яьй российски пролетариата, революционерий деррига ноахалий вахарои кьовсамой, уж халкъ празата кхачийта Нертаро. Бакъда, цо боьхонца волча эрсий гене, дунен уйлан донний тlоанаш чакхдахад, творчески дегIабоалабаьб Марксен Энгельсен хьехам, халкъашцен кьамашен, дунен берригача кхаьхьегамхоша могавьа тlаийца баьчча хинна дIаэттад.

Нах денаеча революционни кьовсама Iовттабаьча а уж Сийлахь-боккхача Октябра Коталожа бигача а большевийн парте берригча болх а, общественни дегIаахара законаш кlоарга довзарен практически пайда эцарен ларда тlа.

Ленина тlулакх дIахо дахьар да вайна тахан воай хlара дийнахьарча балха тlа, цо хьадеш мел дарш тlа ловрзаргIа ца доалаш ленинизма уйлано яхар дар, мехка тlулакхашна хlанз хулаш доаз хуцамаш вахара ленински анализ методологех, дунеена эттара а бехнтохначеча хаие из новаторски кьыеhоалаярах кьоастде яни йолаш дац. Исторически кердача хьалашна Ленинца дагавоаьлаш, партена кордоагIа вай хьанарча эттара чоаланеча хаттарашта дала кхьяра жоп.

Революционни зама йола-

Парте XXVII съезда наькъагIа— Ленина наькъагIа

Новиьсотий!

Вайна холу таханарча ленински торжествашеп парте XXVII съездан хьехар хьадеша боаца бувзам. Ленински традицеи, дикагIа дIахо хьош яр хинна дIа а эттад, шиъй ерригача компонентнаца Владимир Ильича тlехьаленна цце тешаме хилар дIахьехар цо. Царех кертера яраш донний майр, революционни декларацин оттадарг уж практически кхоачашдара новаторски стратегин я, Съезда характеристикана кхы кlеларга лоарх1ам болаш яц эгlара прагIча хьашташта шиъй берригача чулоацамца цунга жоп дергийташ хьакхина болу шиъйстен принципиальностен бакъдарен атмосфера я.

Съезда балха иштта бола достам, иштта безам белар М. С. Горбачева яьча, вай фундаментальни принципаш тешаме хилар кердача уйлашца, революционни оптимизм, кьонахчаь долеш яьча критикаца, цIарца политика белгалдоаккхаш ма хилара, исторически дегIаахара нердава эташе вай партена, советски халкъа ше ма дарра хьалхарча от социалистически общество массе а дакъе эргалькхха тоьара, коммунизмагахьа дIахо дIахьалхашна доьлара цуи таронехи гlойлехи цхьа а биззагIеи эффективнеIеи пайда эцара декхар.

Мохк социально-экономически дегIабоалабелета сихдара тlехь баьрнача кьосса-ма хьале дездир соьветски наха В. И. Ленин вай 116 шу дуза дн. 22 апреле съездий Кремлевски Двореце хlидар цу дегача денна хетаяь торжественни заседани.

Ухраза гулбелар Москвани Подмосковьи производственне хьалхалаттараш, КПСС ветеранаш, партийни, советски, общественни организацей викалаш, Iилман культураи деятелаш, Советски Гергарчарна Нисий flуковIа. Цига бахьнаб доозол арахьара меххий дипломаташ, доазол дехьара хьаший.

17 сахьат дашлад. Торжественни заседане дакъа лоаттараша тlоарни тоьара дакъа-ьа буьу новиьсотий М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, Л. И. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, КПСС Централни Ревизионни комиссе председателть Iи В. Капитонов.

Президиуме иштта ва Афганистана Хьалха демократически парте ЦК Политбюро член, Афганистана Демократически Республика Министрий Совета Председатель С. А. Кешманд.

Ухраза ба СССР Лахехьарча Совета Президиумеи СССР Министрий Советен председателн замместителаи, КПСС ЦК-ГIан-МК секретараш, ленински парте ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, цIихеза Iилманхой, культура деятелаш, военачальникаш, общественни организацей викалаш.

Торжественни заседани хьайийлар КПСС ЦК Политбюро членалла канддидата, КПСС МГК хьалхарча секретара Б. Н. Ельцина.

Апрельски Пленум хинначул тlехьарча цу дахьнад, Фуд хlаьта хувцаденнаР? Эгlара хьалхарча аргlана тенденци я. Хувцалуш я атмосфера, ритм, кхоачашдар, гlулакхашара наьха отношени. Принципиальни планарIа сухал бар ишта хиларах долча дешех дола хьалхара жоп ихьлъад. Хlана вай я де дезарий кьыеhта йола программа, из мишта кхоачашъе еза вайна та а хов. Экономикера гlулакхаш дикагIча новкъа дахьа карагIдаьлар партена. Бахара производственни, социальни кхьйолеп сферан оргаIьха тоьарах йола дукха йоккхий решеней тlаийцаI. Хувцалуш я партийни, пачхьалкхен бакъонаш ерганий балха стиль. Майра, новаторски гlулакхаш тlоагIдеу дунен халкъашта юкъерча политике а.

Бахара, новиьсотий, Iлламе а сенна бIьсти яьлар цхьан дийнахьа, тlаьта хlама кердадоаккха цун иш хо-бала гlертаи хул наьх массашца а. Мехка хlама эргедоаккха докхха гlулаех йlаьххача хана лаьрхlа де, баьхда сага тахание а эш хувцамаш. Цун керттера болх а предприяташ, городской улицашка, транспорте, колхозни рынкашка, тинашка, больницашка, культурая быта службеи учреждениеша массанахьа а порядок отчалега, дисциплина тlоагIьелга. Цунна массанахьа а ишта ерга йола йоаккхи терказ ухдурбеоаш. Ухраза алхха миллиардни инвестицеи йIша iаи, ухраза эш сина а дегIа а, капиталовложеноеш а эш.

Ленина дешашца аьлча «Хlама деррига тlулакх практически балхах, практически бухсоцпаш кхаулрарех латт». Иштта оттадаьд дош Михаил Сергеевича город Тольятте кхьыеhамоната дьалкашна къамьал деш. Халкъа гуш а ховш а хила деза: съезда решеней шоай тlулакх дезч хилар.

Новиьсотий! Сихдала дезаш хилара боарамаш доьзаш да. Декхар эгlара а чоалане да: пхийтта шера дикала нердача ийийлеи тlа шоала духхагIа лакхъе хоа мехка производственни потенциали къаман доходи. Вай кхоанеи деррига вайна программни лагалаттараш кхоачашдара кийбе я низ бола хlанзара экономика. Экономически дегIадахьар белгалдаьхьад Ленина «Вай эгlара тешаме. принципиальни уйла йича, практически денз йича а». дунен халкъашта юкъерча хьаьх хьыеhа а эгlара тешаде вай тlулакх да». Капиталимага машаре лоаттаеча яьйе вай экономика средствашца котдовза деза, декхарийла а да. Кхыдар хила йиш а яц. Дувцар социализмца ткелах да, адамий кхоанехь.

Декхар ишта а оттадаь, кхыча тайпара а доаний да, съездо белгалдаьккхар: кхоачашъера Съезда Президимеи СССР Министрий Советен председателн замместителаи, КПСС ЦК-ГIан-МК секретараш, ленински парте ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, цIихеза Iилманхой, культура деятелаш, военачальникаш, общественни организацей викалаш.

Торжественни заседани хьайийлар КПСС ЦК Политбюро членалла канддидата, КПСС МГК хьалхарча секретара Б. Н. Ельцина.

«Дегlаахар сихдара стратеги — ленинизма тlулакх дlадахьар» яха доклад йнр КПСС ЦК Политбюро члена, СССР арахьарча тlулахний министра Э. А. Шеварднадзе.

Торжественни заседане дакъа лоацараша дог тlоздаьина, хьал а гlайтта «Интернационал» доаних.

Цул тlехьарча йоаниа дезача ден концерт хилар.

(ТАСС).

Из них Ленина беннаб цун дахьено — Россе. Халкъа бунтарийн декабристий, Ломоносовен Радищевен, Пушкинен Гоголев, Чернышевскен Герценен, Достоевскен Толстойн Россе, народовольцийн хьалхарча марксистийн Россе. Ленина феномен цийъъ яьй российски пролетариата, революционерий деррига ноахалий вахарои кьовсамой, уж халкъ празата кхачийта Нертаро. Бакъда, цо боьхонца волча эрсий гене, дунен уйлан донний тlоанаш чакхдахад, творчески дегIабоалабаьб Марксен Энгельсен хьехам, халкъашцен кьамашен, дунен берригача кхаьхьегамхоша могавьа тlаийца баьчча хинна дIаэттад.

Нах денаеча революционни кьовсама Iовттабаьча а уж Сийлахь-боккхача Октябра Коталожа бигача а большевийн парте берригча болх а, общественни дегIаахара законаш кlоарга довзарен практически пайда эцарен ларда тlа.

Ленина тlулакх дIахо дахьар да вайна тахан воай хlара дийнахьарча балха тlа, цо хьадеш мел дарш тlа ловрзаргIа ца доалаш ленинизма уйлано яхар дар, мехка тlулакхашна хlанз хулаш доаз хуцамаш вахара ленински анализ методологех, дунеена эттара а бехнтохначеча хаие из новаторски кьыеhоалаярах кьоастде яни йолаш дац. Исторически кердача хьалашна Ленинца дагавоаьлаш, партена кордоагIа вай хьанарча эттара чоаланеча хаттарашта дала кхьяра жоп.

Революционни зама йола-

Парте XXVII съезда наькъагIа— Ленина наькъагIа

Новиьсотий!

Вайна холу таханарча ленински торжествашеп парте XXVII съездан хьехар хьадеша боаца бувзам. Ленински традицеи, дикагIа дIахо хьош яр хинна дIа а эттад, шиъй ерригача компонентнаца Владимир Ильича тlехьаленна цце тешаме хилар дIахьехар цо. Царех кертера яраш донний майр, революционни декларацин оттадарг уж практически кхоачашдара новаторски стратегин я, Съезда характеристикана кхы кlеларга лоарх1ам болаш яц эгlара прагIча хьашташта шиъй берригача чулоацамца цунга жоп дергийташ хьакхина болу шиъйстен принципиальностен бакъдарен атмосфера я.

Съезда балха иштта бола достам, иштта безам белар М. С. Горбачева яьча, вай фундаментальни принципаш тешаме хилар кердача уйлашца, революционни оптимизм, кьонахчаь долеш яьча критикаца, цIарца политика белгалдоаккхаш ма хилара, исторически дегIаахара нердава эташе вай партена, советски халкъа ше ма дарра хьалхарча от социалистически общество массе а дакъе эргалькхха тоьара, коммунизмагахьа дIахо дIахьалхашна доьлара цуи таронехи гlойлехи цхьа а биззагIеи эффективнеIеи пайда эцара декхар.

Мохк социально-экономически дегIабоалабелета сихдара тlехь баьрнача кьосса-ма хьале дездир соьветски наха В. И. Ленин вай 116 шу дуза дн. 22 апреле съездий Кремлевски Двореце хlидар цу дегача денна хетаяь торжественни заседани.

Ухраза гулбелар Москвани Подмосковьи производственне хьалхалаттараш, КПСС ветеранаш, партийни, советски, общественни организацей викалаш, Iилман культураи деятелаш, Советски Гергарчарна Нисий flуковIа. Цига бахьнаб доозол арахьара меххий дипломаташ, доазол дехьара хьаший.

17 сахьат дашлад. Торжественни заседане дакъа лоаттараша тlоарни тоьара дакъа-ьа буьу новиьсотий М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, Л. И. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, С. Л. Соколов, Н. В. Талызин, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, М. В. Зимянин, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, А. Н. Яковлев, КПСС Централни Ревизионни комиссе председателть Iи В. Капитонов.

Президиуме иштта ва Афганистана Хьалха демократически парте ЦК Политбюро член, Афганистана Демократически Республика Министрий Совета Председатель С. А. Кешманд.

Ухраза ба СССР Лахехьарча Совета Президиумеи СССР Министрий Советен председателн замместителаи, КПСС ЦК-ГIан-МК секретараш, ленински парте ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, цIихеза Iилманхой, культура деятелаш, военачальникаш, общественни организацей викалаш.

Торжественни заседани хьайийлар КПСС ЦК Политбюро членалла канддидата, КПСС МГК хьалхарча секретара Б. Н. Ельцина.

«Дегlаахар сихдара стратеги — ленинизма тlулакх дlадахьар» яха доклад йнр КПСС ЦК Политбюро члена, СССР арахьарча тlулахний министра Э. А. Шеварднадзе.

Торжественни заседане дакъа лоацараша дог тlоздаьина, хьал а гlайтта «Интернационал» доаних.

Цул тlехьарча йоаниа дезача ден концерт хилар.

(ТАСС).

Из них Ленина беннаб цун дахьено — Россе. Халкъа бунтарийн декабристий, Ломоносовен Радищевен, Пушкинен Гоголев, Чернышевскен Герценен, Достоевскен Толстойн Россе, народовольцийн хьалхарча марксистийн Россе. Ленина феномен цийъъ яьй российски пролетариата, революционерий деррига ноахалий вахарои кьовсамой, уж халкъ празата кхачийта Нертаро. Бакъда, цо боьхонца волча эрсий гене, дунен уйлан донний тlоанаш чакхдахад, творчески дегIабоалабаьб Марксен Энгельсен хьехам, халкъашцен кьамашен, дунен берригача кхаьхьегамхоша могавьа тlаийца баьчча хинна дIаэттад.

Нах денаеча революционни кьовсама Iовттабаьча а уж Сийлахь-боккхача Октябра Коталожа бигача а большевийн парте берригча болх а, общественни дегIаахара законаш кlоарга довзарен практически пайда эцарен ларда тlа.

Ленина тlулакх дIахо дахьар да вайна тахан воай хlара дийнахьарча балха тlа, цо хьадеш мел дарш тlа ловрзаргIа ца доалаш ленинизма уйлано яхар дар, мехка тlулакхашна хlанз хулаш доаз хуцамаш вахара ленински анализ методологех, дунеена эттара а бехнтохначеча хаие из новаторски кьыеhоалаярах кьоастде яни йолаш дац. Исторически кердача хьалашна Ленинца дагавоаьлаш, партена кордоагIа вай хьанарча эттара чоаланеча хаттарашта дала кхьяра жоп.

Революционни зама йола-

В. И. ЛЕНИН ВАЬЧА ДЕННА ХЕТАЯЬ

Грозне республикански театрально - концертни залехlар В. И. Ленин вай 116 шу дизара хетаяь торжественни заседани.

Президиуме — КПСС Нохч - Гlалгlай обкома хьалхара секретарь В. К. Фотеев, НГIАССР Лахехьарча Советан Президимуна председатель Х. Х. Боков, НГIАССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов, КПСС обкома пропагIгIа секретарь Завгаев, КПСС обкома секретарь Б. В. Тумсоев, республика а Грознен а кхыболча куштадоу балхохlй, производственни а, обкома секретараша Е. В. Тумсоева, З. А. Яйдиевас, Iилман дахар ишта КПСС Грозненски горкомен горисполкомен, облсов п р о ф а, ВЛКСМ обкома, Грознерча районни парте районний Совета, райпсполкомийн цIеpгIа а.

Цул тlехьарча В. И. Ленина памятника кххе хlидар пионерски торжественни динеча. Верий группа пионерала хьайийдар, дIахьийдар школьниканта комсомольски билеташ дIаделар.

Сеялкана тlехьа лела агрегат Келигон Мусбайра а. Из опыт йола механизатор ва, духхкача шерашна совхозе болх бу. Тахь нийсйича ешна ба сеялка яхачара мугIараш. Совхоза централни усадьбе Сийлен улга тlа дикагIбаршта юкъе дола Мупсай портпет.

Яидиев Султана «Беларусса» тlехьа гербицидашца кхай тlа опрыскивани еш йола агрегат я. Молхаш тоха агрегата дерргIа, цунна тlехь-тlехьа йода уж оахамаца дIакъовлаш йола шин культиватор: Гадиев Миканен Кенарпа Угруханен трактораша. Лаьтта тоIадеш наткоаш тонхаю Горбаков Гурсмана.

— Ишта комплексагIа тахан болх па бича хьыеhъам тlара дерзIача гайпара хургбац, — йоаx боахама кертерча агронома Дзауров Iадрахьмана. Из ухраза, специалиста бIарг ошача ва тахан.

— Балхаш дукха да, — йоах дIахо агронома, — шекара свеклаш, дIас еза 535 гектар, тlаьта доакъарийна лаьрхlа — 150 гектар. Тlехьарча денза (9 апрель) дIайийнар ши бIаь совгIа гектар мара яц. Баьлдар аьлча, из болх бе тхо доладелна а дац, кхо ди мара. Оаха дерхlачох пхе-ялх дийнахьа чакхбаргба яз.

Пхи агрегат йоалл кхашка шекара свеклаш дIаэвш. Ден сердалах пайда а эцаш, шишца норма кхоачашбо хlара механизатаро.

Мел хьыеhъам чуза дерхl совхозо гурахьа свеклай кхай тlара? — хьаттача, йоах керттерча агронома:

— Планагlа 330 центнер йоагIача, хlара гектара тlара 250 центнер свеклаш яха декхар тIайийнад кхаи лела-дераша. Соахна оаха йьыеhъам чул 15 центнер духгагIа. Цу тайпара декхар — дага дохкарах денна дош дац. Пхите XXVII-на съезда вай наьха долхача хана, механизатораша кхыеhа кхаш леладеш кхыеhа тароноп а хьалхарча шерашнара баха опыт а лоарх1ам тlаийца декхар да. Лоарх1амашен тахан механизатораша беча балхо хьыеhох из кхоачашде тхона моагарчхнаг.

КПСС XXVII-чи съезда тlаийцача Программа кердача редакце тlа дIахо йодачи хала юрта боахам дегIабоалабара хьакъеьыеhа аьннад: «...Агропромышленни интеграци а боахамашта юкъера кооперации а чlоагIергIа, техника, технологи, юрта боахама продукци йоакхиллга, кхыеhа, из дIа-юха хьалга, доаттаелга, чакхйоакхиллга кердача боарам тlа доаноkхаш айдергда».

Уж дешаш парте дуккхача шерашта лаьрхlа йола программни установка йолга а ховш дIаболабаьб совхоза коллектино съездал тlехьара шиъ болх. Агротехнически дикагIйолча хапашка дIайийнаб 150 гектар коартолаш, бIаь гектар горох. из мисел цен — ялата лаьрхlа, ишта хьайбашта лаьрхlа ахо бIаь гектар вIашагIъобаь кеин горохи. Уьх деношца дIаде доладелрдга ге-нараш, царна тlехьа — хьакхIаш.

Бригадин коллективашта юкъе социалистически яхь йоаржайьлй бIаьстан балхаш дикагIа а спхагIа а хьакхадараш. Бикуров Лхаги кулгадеча нкоалагIча бригада механизатораша тьыеhъукх шоай кхычарел тlехьабица лаьрхlа ца хилар. Лакхехьа дийцача тайпара индустриальни методагIа дIаюх свеклаш уьхаза а. Отделене управляюще Гелисханов Хьамзатен агронома Дзауров Абсолт дувц коллективна балхах ца хилар.

— Дlас еза 155 гектар свеклаш я бригаде, цу дьыеhъе шекара лаьрхlа 125 гектар а йолаш. Хьувкъамз плани тIаийца социалистически деихари пхелагIча бригаде санна да. Кхан а да цхьатарра. Лайсача санна кийчдьад оахам массанахьа. Гуразъы яьх эйбь и ерниге а.

Совхоза централни усадьбана тlехьашнара дIадолалу хургIойча свеклай кха. Вашитlехьа - тlехьа йолх комплекса агрегатеи хьыеhха — опрыскиватель. Дзауров Висангире трактора тlехьа, тlашка ши культиватор — Аушев Iаддал - Мутlалибн Венов Османи, царна тlехьа катокашка оахам тоIадеш. тоIадал дIакъовлаш Евкуров Османи «Беларусса». Фу даьдуви вар опыт йола механизатор Албанов Махьмад ва. Вешта, опыт йолаш-м совхозе ва уж, нагахьа бола кхона механизатораш ца лаьрхlача. Хьыеhамчашта улуь кхыеhатаи болча хьоначар а бу тешшаме, дика болх.

Гербицидаш вIашагIъошеп, заправка еш ба Терканиев Закреи Одигов Iумьри.

Цхьаьнхачарах яц соцаьл латташ техника, хийца дIахьош ба кхашкара болх.

Цхьан кlиргагIа геттара дукха хургба свеклай кхашка ба дудой. Уж — оахар де, дIайийна культура боарамагIа ишйбе арабюрбола «гектарниках» ба. Дунккадар да цул тlа цар хьыеhара, цар кулгаша Iалашде деташ, къаьстта свеклай кхай тlа.

Белгалдаккха безам ба ухраза цхьа тlулакх. IIадахьа ухама тьыеhъам совхозе хала лелар дIайийнача тlехьагIа свеклаша доал де болхлой боацаш. Хlана из «нъел» дIаьнный. Цхьаболча бригадина йIала дIае а йоалалеш дIайийъя яьннай из культура гектарниначаш. Цхьанхе дукхала воацаш, хьалха санна «корта бетта» цабезаш дIаэш тахан совхоза юрташа бахача наха хьалкхеяра свеклаш.

Из вIашtлехьадалара ергига «къайле» хьийгача кхы доагIар болхлочугча дIакхочийга я. Бакъдар аьча, хьалхагIа а ховш-м дар из, амма массаса кхачадар болхлочугна дизза шийна дIадоагIар. Бахьанаш цаIн-тайпара дар: чуэцIига тlехьадоаг, е доал хаННахьа па деш юсар, е хьыеhъукуп тlехьагIа дIахьа уж от тайпара дIаладе..

Совхоза дирешеи партийни а профсоюзни а организацеш уж «духьаленаш» дIаньхай дIадахача шера денз.

...Нхашкара эрадоалача хана цIи хеначча механизатора, партге XXVII-на съезда делегата Кодзоев Бахьаудина кхай юххе тlолла доаладир тхо шофер. Цечча Улга тlа йодаь трафарет доаллар ха дIадолалучча, наьхьа йистге: «Совхоза ихаш леладераш! Дехнарда вай пачхьалкхенга 1986 шера 10 эзар тонн йлат, планагIа 8,3 эзар тонн йоагIача!»

Безам боагIа ну дешаех теша — хlанзалца харцхнаьнадан совхоза коллектина дош.

З. ДАУРБЕКОВ,
тха штате воаца корреспондент.

РЕДАКЦЕГАРА:

Репортаж кепатоха кийчьыеhуп тlехьагIа Назрановски района агропромна специализаташа баьча хоамах уьх бIаьсти дIае еаш хинна шекара а доакъара а свеклаш 16 апреле дIайийна яьлай «40 лет Октября» яхача совхоза механизатораша.

Сийле хийца шоай тlаийца декхарш дизза хсоачашъеш хьабоагIча совхоза болхлой!

КПСС XXVII съезда решеней хоачашъергьа!

ШОАЙ ДЕША ДАЙ БА

РЕПОРТАЖ

Бlарг хьесташ да «40 лет Октября» яхача совхоза нхашкара сурт уьх деношка. КПСС XXVII съезда решеней толамегIа кхоачашъера, таронех бизза гIа пайда эцара оарцагIбаьнаб юрта боацама кхаьхьегамхой. «Таханхертердап — бIаьстан балхаш лоацача хана чакхдохкилга» — ишта я совхоза нхаш леладерий лозунг.

Бохахама ергигача ших бригаде дIаюш латт хlанз шекара а доакъарийна лаьрхlа а йола свеклаш. Уж балхаш цхьан комплексагIа, индустриальни методагIа лелдеу хlара бригаде.

5-на бригадера Тlэй-Юрта дIатлостачара, Назаранера бодача асфальта йиттера дIадолалу цун нкаш. Уьхаза Арчаков Султан-Гире бригадера механизатораш свеклаш дIаюш ба.

Сеялкана тlехьа лела агрегат Келигон Мусбайра а. Из опыт йола механизатор ва, духхкача шерашна совхозе болх бу. Тахь нийсйича ешна ба сеялка яхачара мугIараш. Совхоза централни усадьбе Сийлен улга тlа дикагIбаршта юкъе дола Мупсай портпет.

Яидиев Султана «Беларусса» тlехьа гербицидашца нхай тlа опрыскивани еш йола агрегат я. Молхаш тоха агрегата дерргIа, цунна тlехь-тlехьа йода уж оахамаца дIакъовлаш йола шин культиватор: Гадиев Миканен Кенарпа Угруханен трактораша. Лаьтта тоIадеш наткоаш тонхаю Горбаков Гурсмана.

— Ишта комплексагIа тахан болх па бича хьыеhъам тlара дерзIача гайпара хургбац, — йоах боахама кертерча агронома Дзауров Iадрахьмана. Из ухраза, специалиста бIарг ошача ва тахан.

— Балхаш дукха да, — йоах дIахо агронома, — шекара свеклаш, дIас еза 535 гектар, тlаьта доакъарийна лаьрхlа — 150 гектар. Тlехьарча денза (9 апрель) дIайийнар ши бIаь совгIа гектар мара яц. Баьлдар аьлча, из болх бе тхо доладелна а дац, кхо ди мара. Оаха дерхlачох пхе-ялх дийнахьа чакхбаргба яз.

Пхи агрегат йоалл кхашка шекара свеклаш дIаэвш. Ден сердалах пайда а эцаш, шишца норма кхоачашбо хlара механизатаро.

Мел хьыеhъам чуза дерхl совхозо гурахьа свеклай кхай тlара? — хьаттача, йоах керттерча агронома:

— Планагlа 330 центнер йоагIача, хlара гектара тlара 250 центнер свеклаш яха декхар тIайийнад кхаи лела-дераша. Соахна оаха йьыеhъам чул 15 центнер духгагIа. Цу тайпара декхар — дага дохкарах денна дош дац. Пхите XXVII-на съезда вай наьха долхача хана, механизатораша кхыеhа кхаш леладеш кхыеhа тароноп а хьалхарча шерашнара баха опыт а лоарх1ам тlаийца декхар да. Лоарх1амашен тахан механизатораша беча балхо хьыеhох из кхоачашде тхона моагарчхнаг.

КПСС XXVII-чи съезда тlаийцача Программа кердача редакце тlа дIахо йодачи хала юрта боахам дегIабоалабара хьакъеьыеhа аьннад: «...Агропромышленни интеграци а боахамашта юкъера кооперации а чlоагIергIа, техника, технологи, юрта боахама продукци йоакхиллга, кхыеhа, из дIа-юха хьалга, доаттаелга, чакхйоакхиллга кердача боарам тlа доаноkхаш айдергда».

Уж дешаш парте дуккхача шерашта лаьрхlа йола программни установка йолга а ховш дIаболабаьб совхоза коллектино съездал тlехьара шиъ болх. Агротехнически дикагIйолча хапашка дIайийнаб 150 гектар коартолаш, бIаь гектар горох. из мисел цен — ялата лаьрхlа, ишта хьайбашта лаьрхlа ахо бIаь гектар вIашагIъобаь кеин горохи. Уьх деношца дIаде доладелрдга ге-нараш, царна тlехьа — хьакхIаш.

Бригадин коллективашта юкъе социалистически яхь йоаржайьлй бIаьстан балхаш дикагIа а спхагIа а хьакхадараш. Бикуров Лхаги кулгадеча нкоалагIча бригада механизаторашта тьыеhъукх шоай кхычарел тlехьабица лаьрхlа ца хилар. Лакхехьа дийцача тайпара индустриальни методагIа дIаюх свеклаш уьхаза а. Отделене управляюще Гелисханов Хьамзатен агронома Дзауров Абсолт дувц коллективна балхах ца хилар.

— Дlас еза 155 гектар свеклаш я бригаде, цу дьыеhъе шекара лаьрхlа 125 гектар а йолаш. Хьувкъамз плани тIаийца социалистически деихари пхелагIча бригаде санна да. Кхан а да цхьатарра. Лайсача санна кийчдьад оахам массанахьа. Гуразъы яьх эйбь и ерниге а.

Совхоза централни усадьбана тlехьашнара дIадолалу хургIойча свеклай кха. Вашитlехьа - тlехьа йолх комплекса агрегатеи хьыеhха — опрыскиватель. Дзауров Висангире трактора тlехьа, тlашка ши культиватор — Аушев Iаддал - Мутlалибн Венов Османи, царна тlехьа катокашка оахам тоIадеш. тоIадал дIакъовлаш Евкуров Османи «Беларусса». Фу даьдуви вар опыт йола механизатор Албанов Махьмад ва. Вешта, опыт йолаш-м совхозе ва уж, нагахьа бола кхона механизатораш ца лаьрхlача. Хьыеhамчашта улуь кхыеhатаи болча хьоначар а бу тешшаме, дика болх.

Гербицидаш вIашагIъошеп, заправка еш ба Терканиев Закреи Одигов Iумьри.

Цхьаьнхачарах яц соцаьл латташ техника, хийца дIахьош ба кхашкара болх.

Цхьан кlиргагIа геттара дукха хургба свеклай кхашка ба дудой. Уж — оахар де, дIайийна культура боарамагIа ишйбе арабюрбола «гектарниках» ба. Дунккадар да цул тlа цар хьыеhара, цар кулгаша Iалашде деташ, къаьстта свеклаш кхай тlа.

Белгалдаккха безам ба ухраза цхьа тlулакх. IIадахьа ухама тьыеhъам совхозе хала лелар дIайийнача тlехьагIа Назрановски района агропромна специализаташа баьча хоамах уьх бIаьсти дIае еаш хинна шекара а доакъара а свеклаш 16 апреле дIайийна яьлай «40 лет Октября» яхача совхоза механизатораша.

Сийле хийца шоай тlаийца декхарш дизза хсоачашъеш хьабоагIча совхоза болхлой!

З. ДАУРБЕКОВ,
тха штате воаца корреспондент.

РЕДАКЦЕГАРА:

Репортаж кепатоха кийчьыеhуп тlехьагIа Назрановски района агропромна специализаташа баьча хоамах уьх бIаьсти дIае еаш хинна шекара а доакъара а свеклаш 16 апреле дIайийна яьлай «40 лет Октября» яхача совхоза механизатораша.

Сийле хийца шоай тlаийца декхарш дизза хсоачашъеш хьабоагIча совхоза болхлой!

ДЕГІААХАР СИХДАРА СТРАТЕГИ—ЛЕНИНИЗМА ГУЛАКХ ДАДА ХЬАР

(Истеделар. Долалур 1-ча оагІо тІа).

Йоккхача чотагІа жоаоастае йиш яц цхьаькха а йокъ-ларе производственни а хьокъ-ниальни а проблема, дикадар проблеми ца хьоастачийна. Цох жоастаеадь ерзалетачи оттаде йиш яц практически деззар хиларх тергам бисзаза хозрасчета тІа довлилгде, предприятеша шоашка дІаделар шоша метаоотаделга, самостабельность тешшаме лаххлургде.

Цудухьа массе а тайпара хоастаеи хьаллаеи йоагІа шоай продукце сий лакха лоаттадеи йола къаьхета ноллентиващ. Мехка а дозэол дацка а. Социальни-нийсон принципо дІадех, шоай дикача продукцех бола да духьхьаара пайда хоуьуу хила беза уж.

Боахама доал па дарс, ХІама хьа ца хулаш еча рас-ходаша, балха ха новяпо доккха ца деза. Цунах хьаьа-цьканкха хІаманца дуста-лур дац таланташ йоазрах, инициатива, новаторство, кердача тайпара уйла е. Бохь дон-наьха хила беза безам дІабаканьрах доала зе.

Съезда решенеца ухаза а доккхий хувшамаш ду. Гетта-ра эргабоккхаш я доал да-ра оттежаш. Цун мах ца: центре къоастаду экономика керттера денаш, хІаьта мот-тигашна шоай лоІамерІеи бехкотхкамерІеи ГІулакхаш ду. Бюджеташа лохуьзаш регионаша гІо ду доакъоу дегІаахара. Централизованни кулгалдаря моттигера нинциативеи, отрасленни территориальни принципаш маьхара ІваШагІтохаро, соийола эвенош дІаяхаро ІалцдІыо доал дара мобильность.

Кердача хьаланкха йиш яц къаьлача таІпара болх ре, экономикана доал дара хьалха хинна, дуккхача дах-къе доазонаш оттадеин ца моттигаеин доаьхьара пи-метод хІаиа вай хана дІадех-харашта мегаш яц. Съездо къаьта дІаьаьнод цох дар, боахама доал дара пресперсс сиэни формаш ма моотта ГІоаІъкъаеи, шоаш шоашта финансированни яраи шоашка дІадахар шоаш ме-тастабьарах предприятеи объединеиеши тІаерзаяраех йола решеиеи тІа а ийцар.

ХІама кердадаккхара чоалхаекеи ІоаІрачеи процессаН іокъмоттиге отт сиг. Цун сиэнаеи, цун техноло-ги, цун къаьнъал эрга ца дакъххача деррига къьдола хувдаиаш хила йиш ли. Ухьаза, а халоношта фдагаш дувшаде йиш яц вайга. ТІаийача решеней хьакъе-ъьа талмаста ГІулакх лелар-дара, уж яшкара приимти-ваяма кІеанга боала ГІеарае ба.

Лехйамаш, ккетадеш да, цхьа хало йоацш хилад, ГІалат воалаш а хила тарух. Из дац кхера везар. Ма ца-да ГІулакх меттахьа ца довлаш, тІехк санна чІоагІ-лелана, ІІа-кхиа хьовш доа-цаеи, иэ ишта хиоча, ховш ма хиллара, моллагІа а оргаиизм кІалъюс.

КІоарІта хьакъьал дола нах лехалгеи балхаш тІа хьежабелгеи, цаиа ккетаеи лу-га, уж киийбелга лоаррІамес-тІа дола политически дипза дарддолаеи а хиина ДІаотар, интеллента, эрудице, комнетентоста, ГІулакха парнитет муГІахьа хиина, лакха бовраеи хулга лерхІ съездо оттадьаеча дехка-раша.

Уж сиина бола нах мехка болаш ба. Съезда нарагІ-дакьаларан керттеварех таІ хила мег цо уж хьалхарча моттиге бахар. Доккхача ГІулакхо гІулаиха шиина тІаьхех ГІоР-бьаьна болхьоб.

Хьакъьал долаш вола саг шиий моттиге хиларг — берриге иаьа тІабохитаар къаьъа цуиа гІо дой, толама тешшаме гарантн я. Цун энергеиа, опыта, кердача тайпара болх бе безам хилара ниикъ баларах латт дехкар. Цхьаиа хІаман цІаккха цце ИІаи та отгежаеиа, шиина хІама хьаде ца хар ХІаиимаш-та товр а несал а леладарца меттаоттадеча, тІадилла ГІулаих а мастера лелдеча ГІо-тачуп ваха халагІа новатора хургдоацаш.

Сакхетам кердаа боаккхиг-та — халагІа йола процесс я, цхьаЙоча хана са а дуаш. Цунца юоваенна ІалаьмаТе йоккха перегрузкаш хуул. Уж аттача йоах сага терко яро, нахаиара ГІулакхаш дог ціеиеи дог лазаии, принци-пиальпии пийсо еши лелада-ро. Ма доккха да ХІаиз саг моральио хьалладар, ма боккхагІа хулаш боагІа сага-тьмаш луш долча дІайка-на деша махІ Малярра йола адамал я - а йоацаи, сага факторан дуишш дола къа-маьлаш дасса да.

Вайна массанахьа а дер-ригаиугуна а эш хоаал. Про-изводстве. Проектировани а ГІишлоош еи а. Ключ-ороваии, интеллигентии, хоза а иис болаш а болуа, шоай масалца ихмбараш ІІехьабоа-кхаш болабеа къаьъа-ниа, цу ГІулакхаца чам болаш, дакъа лоацарІхкилара.

Вай ІалаьмаТе ДІаьхьй да, ХІаьта вай регнублишпе дух-оагІоиаш а Г. Из вай обще-ствеии системо дахьа харцде йиш йоаиа толамаи ди. На ИІоалой дегасса, ноль-хоахойи ахархойи, халкъа интеллигеиче йохарГІоацца ленииски цкъоагІо я. Из — ІІаьхьа вай регнублишпе дІа-шагІдарздоаиа интеграцион-ыальии вошал да.

Ленииски ккетамагІа ин-терпаьциализм — реальии политнка я. Ленииски къама-ыал политнко хьалха тІехьа-диеа хнина пІамаш ІІа дуиеи культурца боарам тІа доаэи дегІаахадаеи. Съездо тІа-пиЙача дегІаахара концепце-ІІа лерхІ хІара халкъа, хІа-ра республнка. хІара регнона экономнческни культурини-ниъ шолабеихка, юкъъар-часовюни рузкъана цар юкъеъьоцц дола дикъа доно-хкаГІа дс. Тарониаи ухаза йоккхий кхоачалургйоацаш-ии я, хІаьта декхарш а ишта оттадьаеи мехка пай болча ваьа-ыаьлоахаеи коор-плекса прогресса дерриге халкъьий духовии культурана ерриига республнкаиш, кра-пиа, областиаш ноль-хьоа-долга дакъа цар эгтара ла-кхаГІоиа тарониаца пнча-ся доагІош хила деза. Вокх оагІоракъара, гуш да, уж ре ракІоиаладеи планн-рован еча иа эта регламеи-таци яро гибкии стимулиру-ющии долча методнтта ду-кхаГІа ниъ бита безалор раз-ЙолаШ. Вешта аьлча сага а дукхагІа, хІаьта сагагара а — дукхагІа. Из дича мара социальии-ииЙсюи принцип материальии дакъе хозьа-чашъьолургйолаш хургьяц.

Цухьаиха а да. Социальии-ийсо котьяргьаи тайп-тайп-ара антисоциальии а — корта бохабу малараш мелилга, тунендгео, йовса-ран, бытеи общественнии моттнтаиаиа культурии ли-иа ГІулакхаш леладеча — ДІа иа дакъача. Частнособст-веииическии психолоГе, шийна ХІама лаьта, халкъа ГІулакха ІІаьхий хила ГІертара, къа иа хьийача рузкъах вина ле-лара ІІомаргаш ДІа иа да-хача. Дагадохйарга вай: «Кхаъ эцилта санна дола ХІамаи леладой, — ьъад Ленина, — нагахьа санна уж леладе таро а яле, политнкех ГІертара а эцилта санна».

Моллагіа а ціена довача-чуиа лоаттабеча къовсаме дукхахдар да а ду, де йиш а ду моттнгера оргаиаГІ. «Центр» юкъеЙоагІаре ма-йиЙ, яхаш, Іелга шиЙ цІаггарча вона ГІулакхаша барта вахар да. Тіа-ацаи дола де дезарап тІех ашиеи компромнссность йоа-ыаиии делга партийии орга-ииаций, ведущей политнчески гнахцІеиоии хьокхам ба.

Вахара социалистическии хьисаиа хийрача ГІулакхаша-иа лоаттабеча цІеиканттарда-ча, ГІулакхаша тайпараб-бола ЦК апрельскии пленума ниикъ мабарра хьаллаьаар къьвкеараиа коллективаиа, къьвкеара дукхагІоЙсюиа, ГІо-совски наха. Хіаьта из ниъкъ цахддаии лоарзаГІ ца довала-ши ДІакхъьаргбола.

Новикъостий. XXVII съезд иердача тайпара, ленииски тайпара хьежий советски де-мократи дегІаиоалара де-ашша, ІІо решеиеи ус-ществеиеи паччахьалкхеиа управлеие еча къьхьегам-ской духьаГІа іокъеболабаца, представительнии іокъар-чал долаеиеи демократи ерга-ииЙача формаех эффективно пайда иЙбара, хоржама си-стема органнькха тоаира, ыаччахьалкхеиа обществе-иии организацей, вай ерри-чаиа политнчески институтий болх тоабара практнчески хоргдоацаш.

Общественно - полит и ч-ески бохкамеи вахара ДІахо-йодача хана демократизаци аттІа дальша политнчески культура боарах хьежарга дувзаденна хургда. Социалистически самоуправлеии майбара дегІаиоалае йиш ноль-на тІа ба из ХІаиз.

Цун керттера звено — халкъа депутатий Советаш. ВІашгІелхдоахаеи дола де де-зарап ГІаперзарда. Цун дуи-ОагІорахара Іаьдала моттн-герча органий бехктокхам лакхбе, хІаьта вокх оагІора-ньярх — цар полноволстн ІалашъБе.

Шоай доазон тІарча ерри-гача предприятей балхах бух здадь хьакулаар дар тІех-лакхача боарам ГІулакхаш-дарца духьхьолн юкъарчаел доацаиш хьаьт долаш Совет-таш хургйоацаш порядок хи-ЙитвЙа тІехьа а тарониаца-ЙетаШа цар производствеиа балха мадарра гІо деши цу-нах болча бехктокхама шоай-ла ДІаьйсюи хиина, ба-дув боал-массане а: предпри-яте а отрасла а, ыарта, гроза, цИя фактора дуишш дола къа-маьлаш дасса да.

Мехка — хьакъьалча рай-очашна тоаире техкай цу-таЙпара цухьана ГІулакхаш-ла-дарца эксперименталыи модель. Хьалхарча итоагина-чеиаН дог, ведомственность, местничество ДІалйкха йиш йолаш хилара, ХІараие ГІулакхаииара ВІашн духьлеаиаш ДІакха, хІаьта ккетгергар — моттнгерча Советаша хи-ланза яргйоача экономнчески шоай лоІамеи хилийта.

Малярра йолча демократе-на духьлалаит биорократизм. Партс даим ыъовсам лоатта-баьб цуина духьала. Биорократ ыъьяеча ихмараие иа та-хан, хІаиа аьиа, вай хаиара биорократ оттадеиаеча, шоана бокъьалдар дезе-ыаьлиЙиаиаеча ГІулакхаш-да хьалара дарца ІІоалаг, бос аттагІа куш, хІаьта цу-духьа ГІулакх чоарІаеча бІезду.

Съездо къьхкайиаьлы биорократизма къьовсам лоат-табара пайда болаш йола средстеаш. Из, эггара ХІал-ха, дІакхоДоача хана управ-ленеча демократизаци а гІла-да. Решеиеи еиеи уж тІа-ЙиЙечеи граждаиаш дакъа ландар, предприятиеиа куль-гаидеи йола бдьклй, керт-ЙиЙгІа ыъёрзара курс, управ-дене органаша къьъегам-хошта хьалхашка юкъьюкъе отчёташ ІІоалаг, ыаьлоа-ЙИкхаш ТІа хьежабеча хана общественнии уйла лоарХІаІ-га, массе а моттигашкача ІІолхьоцца ыъёрзаиаеи ешта-ии из дерриге а кхы дукхадар а долаш, доаш вахара ъьюсдоаца. Процесс атта ли. дукьлеиеш яиаеш я, багьда ГІулакхаша стимулирова-йаи ю цунна.

Парте дукъьал да бувзам оттабу демократизаце процесеан ластности юкъе. Вай ка-ыарча ГІулакха общественна практнка норма а хинна ДІаотт дерриге ховвш дерри-ге хьакъьалца хьадеии ли-да дезаиа адамех йола ленин-ски принципаш. Уьаидела-ла общество ихераг гласностан, критикаи самокритика-ан, дешаи ира уьтгадарах. Вай ГІулакхаиа принципиально-ыа общественнии стимулиро-ваии ю цунна.

Парте дукъьал да бувзам оттабу демократизаце процесеан гласностан

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

Коммунистически кхаьхьа-тама шиколашца йоккха моттиг дIалоар экономически знанеш лакхъара дахьоь. Цига Iомаю толашгIойла методаш, дикагIа йола опыт дIаюха эш, кхаьхьарга эффективность лакхъара керда таронаш лех.

СССР 50 шу дизара цIергIа Грозненски машиностроительни заводе ю тайпара 30 школа я вашагIехьа. Цар чулоал 350 сат. Партломо чIоагIа-ньга планагIа болх бу цар.

Уьш деша шера коммунистически кхаьхьама шиколашца чIоагIа актуальни курс я Iомаеш. «Кхом бен хьурмат дарен тароиех биззи пайда эца» яхаш я цуи керттера тема. Ладувларашца Iомаьй хIанзе массеех тема. Уж я «Кхом бара реяжи массане а хоьхьа-ра гIуларех». «Кхьаьхьара нормировани елгеш цхоь хьаьхьа» яхараш. ХIанз эгара бехнтохкаме ха я ладувларашта — Iомаеш я КПСС XXVII съезда материалаш.

Школаьй пропагандисташ ба лаккеран лаьрхха юхьеран технически дешар дийша. Уж ба цехий начальникаш, цар заместителаш. Лаьхкача технически бараме чаккйоах цар занятеш, предприяте гIулакхашца айха-ва ювз уж. Дика чаккйоах занятеш номер 131 йолча цеха начальника М. Гамзатова, ОТК инженера Л. Потрясинас, ЦЗЛ инженера Л. Дмитриенкос.

Предприяте коллектива хьаьхашка латта декхарш ихоачаьдеча пошлинара ма хьаьхьа пIерташ кхаьхьет шиколашца ладувIараша а. Ишттa керда дешара шу дIадоладелча гIоне кхаьхьегам аттета банкхара тIаерзаяь 38 рационализаторски предложени еннай цар. Хьаьта хьаьхинна экономически пайда 4 эзар сом ба. Цига рационализатораш лоархIаш ба заводе номер 108-110 йолча цехера В. Грунаеси, В. Кругликов, аппаратчикаш Позднякова, Полякова, Гончарова, кхьбараш. Экономически знанеш лаккъара шиколашца пайда эцарах лаьхьенгай цар профессиональни говзал.

Тхоай пропагандистий говзал лаьхьара дуккха гIулакхаш чаккйоах оаха. Ишттa уж ухийт Квалификацин лакхъара КПСС обкома политпросвещене ЦагIа хулача семинарашка, КПСС заводской райкома, объединение паркоме вашагIехьача курсашка деша. Ишттa уж хул дикагIа йола опыт дIаюха знарга кхьыча предприятешка бахе а.

Коммунистически кхаьхьама школашца доккха новкъостал ду производственни гIулакхаш тоадева а. Цхьаьнгда, хIанз а тIехьа хьалха хет сона тха предприятте лакха эффективность йолаш цар болх бу ала. Ийлсу духхьал формана занятеш чаккйоахь пропагандисташ, ладувIараш бергиташ хьо ца боагIаш а. Цуьнга оаха лаьрхIа — пропагандистий бекхтоккам лакхбара цар отчеташка хан-хаиначьа ладувIа. Цу балха тIа кхьыча тха бехнагIа доаца ихоачамбоацараш а ийлсу. Цуьрех цаI да нагалдни пособеш, технически средствеш ца тоъаш хилар, ма эшша кь ай методикана разработка а. Цул совгIа завода профсоюзни комитето кIезига йоккхо-ю школаЙ балха, царна гергара тарта хIара латт из. Хьаьта экономически дешара шу формана керттера лостам тебаза безар профсоюзни комитет ма йий.

З. САРКИСОВА.
СССР 50 шу дизара цIергIа Грозненски химически завода экономически дешаран методсовета председатель.

КЪОНАЛО КЕРДА ЛОСТАМАШ ЛЕХ

ВЛКСМ обкома пленумера

ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома пленум. Цига дийцар ВЛКСМ XXVII съезда истекIа цуьнан решенеш ихоачашъра дахьле республикански комсомольски организацена хьаьхана латтача декхарехь.

ВЛКСМ обкома хьаьхарча секретара Л. Касаева ший докладе тIа белгал ма даккхара оригача комсомольски организацеи цIа кIоарга Iомаду царна формаш, документаш, чакхйоах общественно политически кIочтепеш, вашагIехьний къочачар лектореш. Духхьара организацешка чакхьыпIий «КПСС XXVII съезда решенеи «Коачашъе!» яхача тема йола ленински урок. Цу мероприятеца дIадоладелар комсомольский политически а экономически а дешар.

Пленуме белгалдаьккхар, IилмаI-технически прогресс хьаьхьа-ра, экономически а вай вахаре доккха хувцамаш даро а кагий нахи мехкарийн инициативина йолаш хилар дIадеIала. Кердача пятилетка хьалхарча шера влапаш Сийлахьойнкхама Онтябрьски революцце 69 шу дуьзна йийна. Цу хьаьхьа лаьна кхийкарал давд «Красный молот» заводе Н. Ченуровен ГI. Ахриева цIерагIа, «Электроинструмент» завода Т. Халгуевен кулгалдеча комсомольско-кагирхой коллективаш. Из дика гIулакх хьалъаьдар № 920 йолча ПМК та боахаме хIы а иезигIа 41 процент мара яц уж, юрА. Закриев керттера хьалхара бригада, кхьча коллективаш, Цар биззи пайда йи йолаш йолча резервех, шоашдер творчески ду.

Цхьаьнгда, иезигIа дац кхыдола масалаш а. Цхьаьгона къона кхаьхьегамхой шоай декхарех лоархIабеш, шоай де ниа ихоачар а йиш яр а хьаьдан цар. Кхаьхьегамхой ладувIараша да бригадин поддрядаца болх беш йола комсомольско-кагирхой коллективаш кIезига хилар.

Продукце динал лакхъеча, хьурмат деча массе хана а мерзимбаь а хьалха дагIа деза комсомол. Уьххаа формализм ла йиш яц. МалагIа пайда ба кога гIирс беча фабрика ВЛКСМ комитета дуьнна а решенеи тIаийпар, нагахьа санна цуи продукци дом тIабилда силадаькх латташ хилча. Цу тайпара «продукци арахеца предприятеи кхы а я республике.

ХIанз а ледара да къона-ча йолмахкоцен специалистеи, IилмаI-технически прогресс сихьара юкъеъьош доладеча. Комсомольски организацеи духха хIама де йиш яр предприятешка кхаьхьегама культура лакхъеча.

Пленуме боккха терхам тIабоахийта дийца. Кхаьнга пропаганда кхочашъеча комсомольшата хьаьлхашца латтача декхарех. Уьххаа а иезигIа дац уйла йийтаи доаца хIинца. Масала, «Московский» яхача совхоза доярках С. Исаевас хIара латтагара 5 эзар килограмм шуьйра йоаяхь. Цунга Дайкоач-чаш диех хьоккхамаи долаш хьаьхьегаи ба Наурски района «Красное знамя» яхача колхоза доярка Л. Осмаева. Сунженски района «Ленин цIерагIа колхоза доярка Я. Айдамирова Лоарх1аме да цар оолыт кхмыболча къонача доаноашца IилбоянIатар.

Эсала да юртарча комсомольций, кагирхой салаларга а быт товара а гIулакхаш. Цудухьа уьххаа къона кадезаи дIеIочIлаш. Сунженски, Урус-Мартановски, Грозненски районий хIара виъзагIвола къона механизатор балхара дIеваьлнаьв.

Пленуме лаьрхха дийцар школьни реформа ихоачашъеча комсомолцашца лоацача дахьле, дийца къона тIехьье маркисистско - ленинскеи дог-уйла йолаш, коммунистически морали нравственности йолаш, пролетарски интернационализма тешаме йолаш хьаллкеерал доккхагIа деяхар комсомола кхы доацилга.

Дийхси оборонноспособны чIоагIъяр — комсомола лоарх1аме декхар. Уьх тIехьарча хана духха хIама лаьдаьд кагирхой патриотически кхетам лакхбара. Бакъда, республикера тIема-технически а спортивни а кружконаи секцеин ихоачам болаш яц.

Принципиально дийцар пленуме комсомольски кадреш хьаьлкхерах, комсомольски организацей автономитет лакхъярах, КПСС XXVII съезда решенеца дIадеххача тайпара цар балха стиля методанаш хьаьдан.

ВЛКСМ Грозненски горнома хьаьлхарча секретара Е. Карибова дийцар комсомольски организацей болх тоабарах. Цхьаьнга комсомолец виса йиш яц юстара. Цхьаьйолча хана индивидуальни болх бара когаметта йоккхий мероприятеи чакхйоах.

Областной комсомольски организацце структурин звеньеш тоалрах дийцар ВЛКСМ Грозненски района хьаьлхарча секретара Р. Амирхаджиева. Цо белгалдаьккхар ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома а ший болх тоабаре бенаеча. Цхьаьйолча хана обкома отделаша лоарх1аме информаци дIаех, хIаьта из кийчъяра ха лаш. Дерриге сиха, уйла ца еш де деваш хул.

Ше болх бера фермах дийцар Шелковски района «Красный пахарь» колхоза доярках Б. Утомисовас. Уьх тIехьъьарча хана шура яккхара хьоккхамзи лохденаш. Цу гIулакха бехке яр фермаш комсомольско-кагирхой коллективаш.

Массане а терам тIаоаш кьамаьл дир Грозненски мехкалаьтта института студентикас П. Дзаурова.

— Каст-каста тха институте дешь хьаьш шоай кургIоьлча профессеех цхьаьнга кхетам боаца кагий мах механийн, — аьлар цо. — Хьаьта тха комсомольски организацзе болгIаш тIаоаш терам тIабоахийта цар профессиональни кхетам чIоагIбара. Цигара «Аьвола эсала студент, ледара специалист.

Кемсомольски организацешка организаторски политически болх тоабарах дийцар ВЛКСМ Старопромысловски районна хьаьлхарча секретара Л. Мигуновас, «Промавтоматика» НПО ВЛКСМ комитета секретара И. Пефтиева, Шалински райгна «Пищемаш» завода тIехьарча Т.-А. Товсултанова, «Комсомольское пламя» яхача газета редактора В. Литвиненкос, кхыча.

Пленуме кьамаьл дир ВЛКСМ ЦК комсомольски органий отдела заведующе хьаьлхарча заместителя Л. Ф. Кольчугинас.

Пленум хьежар организационни деццага а. Кхычъаьна балха яхарца дуьзаденна ВЛКСМ бюро чIанна а, секретара а декхарех муниципайтар И. Радионова. Комсомола обкома секретарала а бюро чIенчала а хержар Т. Картамышевен.

Пленуме балха юкъе даьна лаьцар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретара В. Бутусовен. ВЛКСМ ЦК ответорганизатора К. Л. Скорнякова.

М. КАРТОЕВ.

ДЕЗАЛА ЗВЕНО

ПОДРЯДА—ШЕРРА НИКЪ

КПСС XXVII съезде белгалдаьккхаш хьаьлхарча ма-шиностроительни формаш ма могта дегIайоалае, хозрасчети коллективни подряди юкъеъьоа, дезала звеноши вашагIехьа езаш.

— Тха боахаме хIанзе а йолаш я дика дезала подряди звено, — аьлар «60 лет Октября» яхача колхозе партком секретара Солтамурадов Сайпудина. — Цун оолыт оока вашагIехьай, дIаюаржаьдеш. ХIанз тха машин фермашкен кхаьхьеаш кIезига ял хозрасчети коллективни подряда юкъеъьоаль дезала звеноши, механизаторашна звенош. Оарча бригадаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

Уьх шера март бетта уьххаза вашагIехьар детта доахаь леладу подрядни цIи бригадин ъьона доахаь кхоабаш ишттa йола кхы шин бригади.

Духхьала ну цхьаь гIулакхо холчу дика хIама дир, хьайбай — леладеранна цаи кхоачашйр — хIара дийнахьа цар паччахьалкхина дIалу 40 центнер шура. Хьаьта арера детта йоаь дезаи йоаккхаш йола шура 300 килограмм тIакхийтай. Цу толамо тIех гIадыг, литта тIех хьалхарча шера йолаш ихоачапъярал совгIа заданеи тIех дикка дукха шура йа а гурьях.

Кердача тайпара болх бечча хьайбаш леладеранна уьх деношка хьалхара алапи дIадезар оаха. Коллективни звеношка 682 йолча механизатор-балхарех 6 хьаьлхарча, 2 — механизатор-звеньевой. Цу тайпара хьаьлхарча ма-шиностроительни формаш ма могта дегIайоалае, хозрасчети коллективни подряди юкъеъьоа, дезала звеноши вашагIехьа езаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

Хьайбаш леладеранна тха боахама доккхаь1ча ма-шиностроительни формаш ма могта дегIайоалае, хозрасчети коллективни подряди юкъеъьоа, дезала звеноши вашагIехьа езаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

— Тха боахаме хIанзе а йолаш я дика дезала подряди звено, — аьлар «60 лет Октября» яхача колхозе партком секретара Солтамурадов Сайпудина. — Цун оолыт оока вашагIехьай, дIаюаржаьдеш. ХIанз тха машин фермашкен кхаьхьеаш кIезига ял хозрасчети коллективни подряда юкъеъьоаль дезала звеноши, механизаторашна звенош. Оарча бригадаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

Уьх шера март бетта уьххаза вашагIехьар детта доахаь леладу подрядни цIи бригадин ъьона доахаь кхоабаш ишттa йола кхы шин бригади.

Духхьала ну цхьаь гIулакхо холчу дика хIама дир, хьайбай — леладеранна цаи кхоачашйр — хIара дийнахьа цар паччахьалкхина дIалу 40 центнер шура. Хьаьта арера детта йоаь дезаи йоаккхаш йола шура 300 килограмм тIакхийтай. Цу толамо тIех гIадыг, литта тIех хьалхарча шера йолаш ихоачапъярал совгIа заданеи тIех дикка дукха шура йа а гурьях.

Кердача тайпара болх бечча хьайбаш леладеранна уьх деношка хьалхара алапи дIадезар оаха. Коллективни звеношка 682 йолча механизатор-балхарех 6 хьаьлхарча, 2 — механизатор-звеньевой. — Гаьнна аьттув болашгIаеш толашгIеи я дезала подряд. Парте ХХVII съезде хьаьлхарча ма-шиностроительни формаш ма могта дегIайоалае, хозрасчети коллективни подряди юкъеъьоа, дезала звеноши вашагIехьа езаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

Уьх шера март бетта уьххаза вашагIехьар детта доахаь леладу подрядни цIи бригадин ъьона доахаь кхоабаш ишттa йола кхы шин бригади.

Духхьала ну цхьаь гIулакхо холчу дика хIама дир, хьайбай — леладеранна цаи кхоачашйр — хIара дийнахьа цар паччахьалкхина дIалу 40 центнер шура. Хьаьта арера детта йоаь дезаи йоаккхаш йола шура 300 килограмм тIакхийтай. Цу толамо тIех гIадыг, литта тIех хьалхарча шера йолаш ихоачапъярал совгIа заданеи тIех дикка дукха шура йа а гурьях.

Кердача тайпара болх бечча хьайбаш леладеранна уьх деношка хьалхара алапи дIадезар оаха. Коллективни звеношка 682 йолча механизатор-балхарех 6 хьаьлхарча, 2 — механизатор-звеньевой. — Гаьнна аьттув болашгIаеш толашгIеи я дезала подряд. Парте ХХVII съезде хьаьлхарча ма-шиностроительни формаш ма могта дегIайоалае, хозрасчети коллективни подряди юкъеъьоа, дезала звеноши вашагIехьа езаш.

— Ала доагIа ишттa йолча подрядни коллективаша белгалъяьлна лаьцар кхаьхьегама оосарле, болх дикагIа бу, — аьлар партноме ма къамаьл деш тIахиннача ерриге колхозе тха звеноша кхаьхьар. — Масал, дезладеергда аз хьайбай боахаме бечча балхах лаьцна.

— Тха боахаме хIанзе а йолаш я дика дезала подряди звено, — аьлар «60 лет Октября» яхача колхозе партком секретара Солтамурадов Сайпудина. — Цун оолыт оока вашагIехьай, дIаюаржаьдеш. ХIанз тха машин фермашкен кхаьхьеаш кIезига ял хозрасчети коллективни подряда юкъеъьоаль дезала звеноши, механизаторашна звенош. Оарча бригад

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Бытовой кондиционеры ечь Бакински завода коллективо дохкий декхараш тIаийнад — уьш шерна планиал совIга геттара дика хьажь эзар кондиционер арахеца.

Завода болххлой юкъера ха 26—27 шу да. Царех хIаране лоха а лох, кора а доагIа кхаьлетача, общественни вахаре, заводской сферо гIулакх деча, предприяте подсобни боахаме хьаде хIама, из дара эша тарошаш. Предприяте дикагIа кхеташ бола пах балха тIа лакхбу. Шоаш дикача оагIорахьара хьажьекхача, жайдана тоаьмаш доакача нагийча халах со ва-их аьлар цо. ТIекхоца шийна тIабузкача гIирса Iотта а хьежа, тIатехар, цхьан учаетча сихха маркхал ший ваьнна хоам бенаб тохга, пудухьа массе а оарчагIаьнна из тIийчбе гIерташ доахо тхо. ХIанз сона бIарга хьанна цу цхьан масало баьнзбора ПМК-а кулгалхоша бетонни узла пторах Эсмурзиев Сулейма Iаси могавеш мел дийнар.

Из самах цхьан дийнахьа хьажнна яц. Цун оалаш бе ца хьашна долх. Школа пхиссе кхиккача атта ниьч па а лехаш, гIиншлоп ечча балха вахар эIамига саг. ЦхьаккхА кулг-говзал йоаца из хьалхарча хана участка дикагIа йолча наменица Арчакова Амината гIоччал деш вар, цун кирпишк а марихал а дIатIаккухьаш. Балха тIера волча эIамигача сагах гIиншлохо хилар лоаца Амината ваI экъара вахарг хоздеча говзала тIайнадеш Iадийзийтар цунна. Шийк дика говзанч хилар а дезаш, цо хамьарца хьалуо безаме хьажар Iазе. Цудухьа дукха ха яIалехьа хийца кирпиш йнлла ваьлар из.

Йоккха пхоамаза коллективна болххлоца цхьана куьг-ца дечох вIалла даь а доаIан доккхий гIирсан: дукха квартирни цIенош, больни-заш, берий бешамаш хьахьдаш хилдаь тIаман йора хо. Iазена геттара хоза хетар керда баха ховвша наха цох дегагIоз хилча.

Ше дакъа а доаналш хьалъяча фусамашта геттара раьза а болаш нах доаIан доккхий гIирсаш: дукха квартирни цIеноша